

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทาง
การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
Ethical leadership of administrators and educational administration
of educational personnel Educational Service Area Office

พิไลวรรณ ธรรมเพชร¹, ในตะวัน กำหม่อม² และ ทิพย์วรรณ มุลศาสตร³
Pilaiwan Thamphet¹, Naitawan Kumhom² and Tippawan Moonlasart³

^{1,2,3}สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

^{1,2,3}Department of Educational Administration,

Faculty of Social Sciences and Education, Thongsook College

Corresponding author, e-mail: ²plu1234@hotmail.com

Received: March 13, 2025; Revised: May 26, 2025; Accepted: May 28, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมผู้บริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 385 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.897 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความยุติธรรมได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และด้านการเอาใจใส่ได้รับคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด 2) การบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการบริหารงานวิชาการได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ส่วนการบริหารงานทั่วไปได้รับคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการบริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับการบริหารงานวิชาการ และต่ำสุดกับการบริหารงานทั่วไป

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, การบริหารสถานศึกษา, การบริหาร

Abstract

This research article aimed to 1) examine the level of ethical leadership of educational institution administrators as perceived by educational personnel in the Educational Service Area Office, 2) investigate the level of educational administration by educational personnel in the Educational Service Area Office, and 3) explore the relationship between ethical leadership of administrators and educational administration by educational personnel in the Educational Service Area Office. The study employed a quantitative research methodology. The sample consisted of 385 educational personnel, selected through stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire, which was validated for content validity (IOC) by experts, and demonstrated a reliability coefficient (Cronbach's alpha) of 0.897. Data were analyzed using descriptive statistics, including means and standard deviations, and inferential statistics, including Pearson's correlation coefficient.

The findings revealed that: 1) the overall level of ethical leadership of administrators was high, with the highest mean score in the dimension of fairness, followed by trust and integrity, while the lowest mean score was in the dimension of caring, though still at a high level; 2) the overall level of educational administration was high, with the highest mean score in academic administration, followed by personnel and budget administration, while general administration received the lowest mean score but remained at a high level; and 3) ethical leadership of administrators had a moderate positive correlation with educational administration, statistically significant at the 0.01 level, with the strongest correlation found in academic administration, and the weakest in general administration.

Keywords: Ethical Leadership, Educational Administration, Administration

บทนำ

สถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยทำหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เหมาะสมตามความต้องการของสังคม ทั้งนี้ คุณภาพของสถานศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทางการศึกษาในทุกกระดับ ตั้งแต่ผู้บริหาร ครู และฝ่ายสนับสนุนการศึกษา อย่างไรก็ตาม การบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น มิใช่เพียงแค่การจัดการด้านวิชาการหรือการบริหารทรัพยากรภายในองค์กรเท่านั้น แต่ยังต้องคำนึงถึงแนวทางการบริหารที่ยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยถือเป็นหัวใจสำคัญในด้านความยุติธรรม ความไว้วางใจ ความซื่อสัตย์ และการเอาใจใส่ คุณธรรมและจริยธรรมเหล่านี้ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี

เสริมสร้างขวัญกำลังใจ และกระตุ้นให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ระบุว่าความสำเร็จของสถานศึกษานั้นขึ้นอยู่กับว่ามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการบริหารที่ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา และการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถในการเป็นผู้นำทางการศึกษาทั้งในด้านการบริหารจัดการองค์กรการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ และการบริหารตามหลักคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้สามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ (การดี อนันต์นาวิ, 2551)

แม้ว่าการบริหารสถานศึกษาจะมีแนวทางและหลักการที่ชัดเจนในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่าหลายสถานศึกษายังคงประสบปัญหาในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพขององค์กร ปัญหาที่พบได้บ่อย ได้แก่ การขาดความเป็นธรรม ความไม่โปร่งใสในการตัดสินใจ ขาดความไว้วางใจระหว่างผู้บริหารและบุคลากร รวมถึงการบริหารที่ไม่สอดคล้องกับหลักคุณธรรมจริยธรรม ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อขวัญกำลังใจของครูและบุคลากร ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาการบริหารงานบุคคล การเรียนการสอน และในระยะยาวอาจกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนและสถานศึกษาโดยรวม จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนหนึ่งยังขาดการนำหลักจริยธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร ส่งผลให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ในองค์กร และความร่วมมือไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง อย่างไรก็ตาม งานวิจัยในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังมีจำกัด ทำให้ขาดข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อการบริหารในระดับพื้นที่ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีรากฐานมาจากแนวคิดภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership) และภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical Leadership) ซึ่งได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในงานวิจัย โดยแนวคิดนี้เน้นความซื่อสัตย์ ยุติธรรม โปร่งใส และยึดมั่นในคุณธรรม องค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ได้แก่ การปฏิบัติและตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม การเป็นแบบอย่าง ความไว้วางใจและความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อองค์กรและสังคม ซึ่งล้วนส่งผลต่อความเชื่อมั่นของบุคลากรและผลการบริหารงานสถานศึกษา (วิโรจน์ สารรัตน์, 2557) นอกจากนี้ Brown, Treviño & Harrison (2005) ให้นิยามภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมว่าเป็นรูปแบบการบริหารที่ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกในองค์กร ผ่านการตัดสินใจที่ยึดมั่นในหลักจริยธรรมและการสร้างค่านิยมที่ดี ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมักเป็นผู้ที่ใช้เหตุผลในการตัดสินใจและเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งช่วยส่งเสริมการบริหารงานที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น นพรัตน์ อิศระณรงค์พันธ์ (2565) พบว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสูงสามารถส่งเสริมการทำงานที่มีประสิทธิภาพและสร้างความร่วมมือภายในสถานศึกษาได้ ส่วน ชีรพัฒน์ เพชรศรีจันทร์ และ พิษญาภา ยืนยาว (2562) พบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์กรของครู ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่ยึดมั่นในหลักจริยธรรมสามารถสร้างแรงจูงใจและเสริมสร้างความไว้วางใจในองค์กรได้ จากงานวิจัยข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของการบริหาร

สถานศึกษา การศึกษาครั้งนี้จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยมุ่งเน้นศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับการบริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นบริบทที่ยังขาดการศึกษาในเชิงลึก

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นและแนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นไปที่การสำรวจระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณผ่านการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างมีหลักเกณฑ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนถึงสภาพจริงขององค์กร และนำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติที่เหมาะสม เช่น การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลลัพธ์ของการศึกษานี้คาดว่าจะช่วย เพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในบริบทของการบริหารสถานศึกษา โดยให้ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในปัจจุบัน รวมถึงแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักจริยธรรมและหลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมหรือพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถบริหารองค์กรได้อย่างมีคุณธรรม โปร่งใส และสามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมคุณภาพของระบบการศึกษาโดยรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมผู้บริหารของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ บุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหาร อย่างไรก็ตาม เนื่องจากไม่สามารถระบุจำนวนประชากรทั้งหมดได้อย่างแน่ชัด การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจึงอิงจากหลักการทางสถิติ โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับประชากรที่ไม่ทราบขนาดแน่นอน ซึ่งพัฒนาโดย Krejcie และ Morgan (1970) สูตรที่ใช้ในการคำนวณมีดังนี้:

$$n = \frac{Z^2 \cdot P(1 - P)}{e^2}$$

โดยที่

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

Z = ค่าคงที่จากตาราง Z สำหรับระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งเท่ากับ 1.96

P = สัดส่วนของประชากรที่คาดว่าจะมีลักษณะตรงกับที่สนใจ กำหนดไว้ที่ 0.5 เพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ที่สุดเมื่อไม่มีข้อมูลล่วงหน้า

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ กำหนดไว้ที่ ± 0.05

เมื่อแทนค่าลงในสูตรจะได้ว่า:

$$n = \frac{(1.96)^2 \cdot 0.5(1-0.5)}{(0.05)^2} = \frac{3.8416 \cdot 0.25}{0.0025} = \frac{0.9604}{0.0025} = 384.16$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ จำนวน 385 คน (ปัดเศษขึ้น) (Krejcie & Morgan, 1970)

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากร

2. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร และ ระดับการบริหารสถานศึกษา ก่อนการเก็บข้อมูล ได้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คนประเมิน ความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อตรวจสอบ ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) ซึ่งได้ค่า 0.897 แสดงถึงความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (Likert, 1967; Cronbach, 1990)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเริ่มต้นจากการจัดทำหนังสือขออนุญาตลงพื้นที่เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลัก ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจและลดความคลาดเคลื่อนของข้อมูล หลังจากแจกแบบสอบถามแล้ว ได้มีการติดตามผลการตอบกลับอย่างต่อเนื่อง จนได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 378 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.18 ของจำนวนแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด แบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดได้ผ่านการตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้รับถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อตรวจสอบระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและการบริหารสถานศึกษา และ สถิติอนุมาน โดยใช้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลที่ได้จากการวิเคราะห์จะถูกนำเสนอเพื่ออธิบายแนวโน้มของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและความสัมพันธ์กับการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความยุติธรรม รองลงมาคือ ด้านความไว้วางใจและความซื่อสัตย์ ขณะที่ ด้านการเอาใจใส่ แม้จะได้รับคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก

2. ระดับการบริหารสถานศึกษา พบว่า ระดับการบริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานงบประมาณ ส่วน ด้านการบริหารงานทั่วไป แม้จะได้รับคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ การบริหารงานงบประมาณและการบริหารงานบุคคล ส่วน การบริหารงานทั่วไป มีค่าความสัมพันธ์ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ซึ่งอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการบริหารมากกว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารเพียงอย่างเดียว

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้จัดเรียงลำดับการนำเสนอให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 3 ข้อ ได้แก่ 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการบริหารสถานศึกษา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษา โดยจะนำเสนอเป็นรายประเด็นตามลำดับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะด้าน ความยุติธรรม ความไว้วางใจ และความซื่อสัตย์ ที่อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิโรจน์ สารรัตน์ (2557) ที่ระบุว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต้องแสดงออกถึงความโปร่งใส ความเสมอภาค และการตัดสินใจที่ยึดหลักจริยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจภายในองค์กร ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพรัตน์ อิศระณรงค์พันธ์ (2565) ซึ่งพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสูงสามารถสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ส่งเสริมแรงจูงใจของบุคลากร และช่วยให้บุคลากรมีความร่วมมือกันมากขึ้น นอกจากนี้ งานวิจัยของ อธิวัฒน์ เพชรศรีจันทร์ และ พิษณุภา ยืนยาว (2562) ยังชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของครู หมายความว่าผู้บริหารที่มีจริยธรรมสูงจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน ลดความขัดแย้งในองค์กร และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลการวิจัยจะพบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเอาใจใส่แม้จะอยู่ในระดับมาก แต่ได้รับคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารอาจยังต้องพัฒนาแนวทางการดูแลบุคลากรให้ทั่วถึงมากขึ้น งานวิจัยของ เสาวลักษณ์ แก้วแกมจันทร์ (2565) ระบุว่า แม้ผู้บริหารจะมีจริยธรรมในการบริหาร แต่หากขาดการดูแลและสนับสนุนบุคลากรอย่างเป็นระบบ ก็อาจส่งผลต่อแรงจูงใจและความผูกพันในองค์กร ดังนั้น การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับการดูแลบุคลากรทั้งในมิติของการสนับสนุนการทำงานและการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจและพร้อมปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ

โดยสรุป ผลการวิจัยนี้ยืนยันว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะการสร้าง ความยุติธรรม ความไว้วางใจ และความซื่อสัตย์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมประสิทธิภาพขององค์กร อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการเอาใจใส่บุคลากรให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างหลักการบริหารเชิงจริยธรรมและการดูแลบุคลากรอย่างทั่วถึง

2. ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ระดับการบริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานด้านการบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเป็นไปตามหลักการบริหารที่เหมาะสม โดยเฉพาะในด้าน การบริหารงานวิชาการและการบริหารงานบุคคล ที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ที่ระบุว่า การบริหาร

สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษา ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานของ กมลชนก ราชสง (2565) ที่พบว่า สถานศึกษาที่มีระบบการบริหารงานวิชาการที่เข้มแข็งจะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ดีขึ้น ขณะเดียวกัน งานวิจัยของ วันเฉลิม รูปสูง และคณะ (2564) ก็ชี้ให้เห็นว่า การบริหารงานบุคคลที่มีคุณภาพสามารถส่งเสริมให้ครูมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และทำให้บุคลากรมีความผูกพันกับองค์กรมากขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลการวิจัยจะพบว่าระดับการบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ ด้านการบริหารงานทั่วไปได้รับคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษายังมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสนับสนุน และการจัดสรรทรัพยากรให้มีความคล่องตัวมากขึ้น งานวิจัยของ เพ็ญโฉม โพธิจักร (2564) ระบุว่า แม้สถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากร แต่หากการบริหารงานทั่วไปไม่มีความยืดหยุ่น ก็อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานขององค์กร

โดยสรุป ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า บุคลากรทางการศึกษามองว่าการบริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความเข้มแข็ง โดยเฉพาะในด้านการบริหารงานวิชาการและการจัดการบุคลากร อย่างไรก็ตาม ยังมี พื้นที่สำหรับการพัฒนาในด้านการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้เกิดความสมดุลและตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารกับการบริหารสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารสถานศึกษาในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งหมายความว่า เมื่อผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสูงขึ้น ก็ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Brown, Treviño & Harrison (2005) ที่ระบุว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือภายในองค์กร ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานโดยรวม งานวิจัยครั้งนี้ยังสนับสนุนผลการวิจัยของ บรรณรฐา ทองสุบรรณ (2563) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรและคุณภาพของบุคลากร โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษานี้ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์สูงสุดกับการบริหารงานวิชาการ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีจริยธรรมสามารถส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทำงานอย่างเต็มศักยภาพ สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี อย่างไรก็ตาม แม้ว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทุกด้านของการบริหารสถานศึกษา แต่ ด้านการบริหารงานทั่วไปกลับมีค่าความสัมพันธ์ต่ำที่สุด ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่า การบริหารงานทั่วไปได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอื่นๆ เช่น นโยบายของหน่วยงานภายนอก กฎระเบียบของกระทรวงศึกษา หรือข้อจำกัดด้านงบประมาณ งานวิจัยของ ศุภรัตน์ ปึงข้อ (2558) ระบุว่า แม้ว่าผู้บริหารจะมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ดี แต่หากระบบการบริหารงานทั่วไปยังเผชิญกับข้อจำกัดทางโครงสร้างและข้อบังคับทางกฎหมาย ก็อาจทำให้การดำเนินงานขาดความคล่องตัว

โดยสรุป ผลการวิจัยยืนยันว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในด้านการบริหารงานวิชาการและงบประมาณ อย่างไรก็ตาม ด้านการบริหารงานทั่วไปยังมีปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ซึ่งควรได้รับการพิจารณาเพิ่มเติมในการศึกษาครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

- 1.1 ผู้บริหารต้องแสดงออกถึงความมุ่งมั่น ตั้งใจบริหารงานอย่างเต็มความสามารถ
- 1.2 ผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำและคำพูด
- 1.3 ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและกระตือรือร้นในการค้นหาข้อเท็จจริงเพื่อการแก้ปัญหา
- 1.4 ผู้บริหารต้องสนใจความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม สังกัดสำนักงาน เขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กมลชนก ราชสง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. *วารสารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ธีรพัฒน์ เพชรศรีจันทร์ และ พิษญาภา ยืนยาว (2562). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลในจังหวัดอุทัยธานี. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศร*, 6(5), 2233-2250.
- นพรัตน์ อิศระณรงค์พันธ์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา* : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- บรรณรฐา ทองสุบรรณ. (2563). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนชุมชนบ้านทะเลทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชุมพร เขต 1, *หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา* : วิทยาลัยทองสุข.
- เพ็ญโฉม โพธิจักร. (2564). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานสถานศึกษาของชุมชน โรงเรียนชุมชนบ้านขาว อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. *วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา* : วิทยาลัยทองสุข.

- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : สำนักพิมพ์. มนตรี จำกัด.
- วันเฉลิม รูปสูง, พิษณุภา ยืนยาว และ อีรวิธ ธาดาตันติโชค. (2564). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 22(1), 37-50.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2557). *แนวคิด ทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์. ซีเอ็ดบุ๊คเซ็นเตอร์.
- ศุภรัตน์ ปึงข้อ. (2558). สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต* : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *คู่มือแนวทางการจัดการการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เสาวลักษณ์ แก้วแกมจันทร์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Brown, M. E., Treviño, L. K., & Harrison, D. A. (2005). Ethical leadership: A social learning perspective for construct development and testing. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 97(2), 117–134.
- Cronbach, Lee J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5 th ed. New York : Harper Collins Publishers, Inc.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement*. New York : Wiley and Son.